

10DE VERGADERING

VERGADERING VAN DINSDAG 29 NOVEMBER 1966

(Bijeenroepingsuur 13.00)

Ingekomen stukken, waaronder brieven van mejuffrouw dr. M. Klompé en de heer L. van Son, waarbij zij ontslag nemen als lid der Kamer. — Benoeming van en verslag uitgebracht door de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven, met bijbehorende stukken, van de nieuwbenoemde leden der Kamer L. A. M. de Bekker en L. W. Reestman. — Beëdiging en toelating van de heren L. A. M. de Bekker en L. W. Reestman. — Ingekomen stukken. — Aanneming voor kennisgeving van regeringsbescheiden. — Mededeling van een besluit van het Presidium. — Benoeming van leden en plaatsvervangende leden van commissies. — Mededeling van een besluit van het Presidium tot verlenging van termijnen voor het vaststellen van verslagen. — Regeringsverklaring. — Regeling van de werkzaamheden. — Ingekomen stukken.

Voorzitter: de heer Van Thiel

Tegenwoordig zijn 134 leden, te weten:

de heren Aalberse, Aantjes, Aarden, Abma, Albering, Andriessen, Assmann, Baart, Baeten, Bakker, Van Beek, Beerink, De Bekker, Van Bennekom, Berg, Van den Bergh, Berkhouwer, Blaisse, Bode, Boersma, Boertien, Bommer, Bos, Brandsma, mevrouw Brautigam, mejuffrouw Ten Broecke Hoekstra, de heren Brouwer, Bruggeman, Van Buel, Burggraaf, Corver, Couzy, Daams, Van Dis, Van Doorn, Droesen, Duynstee, Van Dijk, Engels, Engelsman, Fiévez, Franssen, Geelkerken, Geertsema, Van Gelder, Van der Gevel, Goedhart, Harmsen, Van Helvoort, mevrouw Heroma-Meilink, de heren Van den Heuvel, Hoekstra, Horsmans, Jager, Jongeling, Kammeraad, mejuffrouw Kessel, de heren Kieft, Kikkert, Kleisterlee, Kleijwegt, Koekoek, Van Koeverden, mejuffrouw Kok, de heren Kolfshoten, Van Laak, Lamberts, Lankhorst, Lardinois, mejuffrouw Van Leeuwen, de heren Leibbrandt, Van Lier, Maenen, Van der Mei, Mellema, Mieras, Moorman, Nederhorst, Nelissen, Van de Noort, Notenboom, mevrouw Van Ommeren-Averink, de heren Patijn, Peschar, Van der Peijl, Peijnenburg, C. J. van der Ploeg, S. van der Ploeg, Porthéine, Reehorst, Reestman, Roemers, Roolvink, mejuffrouw Rutgers, de heren Ruygers, Van Rijckevorsel, Schakel, Scheps, mejuffrouw Schilthuis, de heren Schmelzer, Scholten, Schuitemaker, Schuring, Schuijt, mevrouw Singer-Dekker, de heer Van der Sluis, mevrouw Van Someren-Downer, mevrouw Stoffels-Van Haaften, de heren Tans, Van den Tempel, Van Thiel, Tilanus, Tolman, Toxopeus, Tuijnman, Van Urk, Vellenga, Vermooten, Versteeg, Vis, Visser, J. J. Voogd, P. Voogd, De Vreeze, Walburg, Westerterp, Weijters, Wieldraaijer, Wierda, Willems, Wilmans, Witteveen, jonkvrouw Wittewaall van Stoetwegen, de heer Zegering Hadders,

en de heren Zijlstra, Minister-President, Minister van Algemene Zaken, Minister van Financiën, De Quay, Vice-Minister-President, Minister van Verkeer en Waterstaat, Biesheuvel, Vice-Minister-President, Minister van Landbouw en Visserij, Luns, Minister van Buitenlandse Zaken, Bot, Minister zonder Portefeuille, Struycken, Minister van Justitie, Verdam, Minister van Binnenlandse Zaken, Diepenhorst, Minister van Onderwijs en Wetenschappen, De Jong, Minister van Defensie, Witte,

Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, Bakker, Minister van Economische Zaken, Veldkamp, Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, mejuffrouw Klompé, Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, de heren Grosheide, Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen, Peijnenburg, Staatssecretaris van Defensie, Van Es, Staatssecretaris van Defensie, Schaper, Staatssecretaris van Defensie, Van Son, Staatssecretaris van Economische Zaken, Bartels, Staatssecretaris van Sociale Zaken en Volksgezondheid, en De Meijer, Staatssecretaris van Sociale Zaken en Volksgezondheid.

De Voorzitter: Ik deel aan de Kamer mede, dat zijn ingekomen:

1°. berichten van verhindering tot bijwoning der vergadering van:

mejjuffrouw De Vink, de heren Engelbertink en Zwanikken, wegens ziekte;

de heer R. Laan, wegens bijwoning van een vergadering van het Europese Parlement te Straatsburg;

de heer Van Dongen, wegens ziekte, ook de volgende vergaderingen van deze week.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen;

2°. twee brieven:

een, van mejuffrouw dr. M. Klompé, luidende:

„'s-Gravenhage, 22 november 1966.

De Hoogedelgestrenghe heer Mr. F. J. F. M. van Thiel
Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 1a
Den Haag

Hooggeachte President,

In verband met de omstandigheid, dat Hare Majesteit de Koningin mij heeft willen benoemen tot Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk in het overgangskabinet, heb ik de eer U mede te delen, dat ik mij genoopt zie deswege mijn ontslag als lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal in te dienen.

Gaarne wil ik daarbij uiting geven aan mijn dankbaarheid voor de goede verstandhouding en de prettige samenwerking, die ik als lid Uwer Kamer met U en de leden mocht hebben.

De ridderlijke zorg, waarmee alle medewerkers van de Kamer van laag tot hoog mij hebben omringd, blijft bij mij een dankbare herinnering.

Met gevoelens van bijzondere hoogachting,

(w.g.) M. Klompé”;

een, van drs. L. J. M. van Son, luidende:

„'s-Gravenhage, 29 november 1966.

Dir. ExB/Kab. nr. 2/9.

Hoogedelgestrenghe Heer,

Mits deze heb ik de eer U mede te delen, dat ik met ingang van 28 november 1966 benoemd ben tot Staatssecretaris van Economische Zaken.

In verband met deze benoeming zal ik derhalve met ingang van genoemde datum bedanken voor het lidmaatschap van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Met gevoelens van de meeste hoogachting,

(w.g.) L. J. M. VAN SON.

Aan de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal,
's-Gravenhage.”

Van de inhoud van deze brieven is door de Voorzitter mededeling gedaan aan de Minister van Binnenlandse Zaken en aan de voorzitter van het Centraal Stembureau;

Voorzitter

3°. vier brieven van de voorzitter van het Centraal Stembureau voor de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal:

twee, gedagtekend 24 november 1966, ten geleide van een afschrift van zijn besluiten van die datum, waarbij:

a. tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal wordt benoemd verklaard de heer L. A. M. de Bekker, te Empel, in de vacature, ontstaan door het ontslag van de heer W. L. P. M. de Kort;

b. tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal wordt benoemd verklaard de heer L. W. Reestman, te Enschede, in de vacature, ontstaan door het ontslag van de heer H. H. Schoemaker;

een, gedagtekend 29 november 1966, houdende mededeling, dat de heer L. A. M. de Bekker heeft bericht, dat hij zijn benoeming aanneemt;

een, gedagtekend 29 november 1966, houdende mededeling, dat de heer L. W. Reestman heeft bericht, dat hij zijn benoeming aanneemt.

Deze stukken zullen worden gesteld in handen van de commissie voor het onderzoek van de geloofsbriefen, tot leden waarvan door de Voorzitter worden benoemd de heren Versteeg, Corver, Kleisterlee, Van der Mei en Ruymers;

4°. de geloofsbrief, met bijbehorende stukken, van de nieuwbenoemde leden der Kamer de heren L. A. M. de Bekker, te Empel, en L. W. Reestman, te Enschede.

Deze stukken zullen worden gesteld in handen van de zожuist benoemde commissie voor het onderzoek van de geloofsbriefen.

De Voorzitter: Het is mij gebleken, dat de leden van deze commissie reeds tevoren kennis hebben genomen van de in haar handen gestelde stukken en dat de commissie gereed is haar rapport uit te brengen.

Ik geef het woord aan de heer Versteeg tot het uitbrengen van verslag namens de commissie voor het onderzoek van de geloofsbriefen.

De heer **Versteeg**, voorzitter der commissie: Mijnheer de Voorzitter! De commissie voor het onderzoek van de geloofsbriefen met bijbehorende stukken, van de heren L. A. M. de Bekker, te Empel, en L. W. Reestman, te Enschede, heeft de eer het navolgende te rapporteren:

De ingezonden geloofsbriefen bestaan voor elk der benoemden uit het bij de Kieswet voorgeschreven stuk, namelijk de aan de benoemden door de voorzitter van het Centraal Stembureau gezonden kennisgeving van benoeming tot lid der Kamer.

In handen van de commissie zijn gesteld, behalve de geloofsbriefen, de volgende missives van de voorzitter van het Centraal Stembureau:

een, gedagtekend 1 oktober 1966, ten geleide van een afschrift van zijn besluit van die datum, waarbij in de vacature, ontstaan door het ontslag nemen van de heer H. H. Schoemaker en het buiten rekening laten van mejuffrouw M. A. M. Klompé, te Arnhem, aangezien zij reeds lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal is, wordt benoemd verklaard tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal de heer J. M. L. Th. Cals, te 's-Gravenhage;

een, gedagtekend 7 oktober 1966, ten geleide van een afschrift van zijn besluit van die datum, waarbij door het niet aannemen van zijn benoeming tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van de heer J. M. L. Th. Cals te 's-Gravenhage en het buiten rekening laten van de heren W. J. An-

driessen, L. A. H. Albering, H. C. W. Moorman, B. A. A. Engelbertink, H. W. van Doorn en J. Zwanikken, aangezien zij reeds lid zijn van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, wordt benoemd verklaard tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal de heer M. M. A. A. Janssen te Zeist;

een, gedagtekend 16 oktober 1966, ten geleide van een afschrift van zijn besluit van die datum, waarbij in de vacature, ontstaan door het ontslag nemen van de heer W. L. P. M. de Kort, te Ulvenhout, wordt benoemd verklaard tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal de heer V. G. M. Marijnen, te Schiedam;

een, gedagtekend 20 oktober 1966, ten geleide van een afschrift van zijn besluit van die datum, waarbij door het niet aannemen van zijn benoeming tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van de heer M. M. A. A. Janssen, te Zeist, en het buiten rekening laten van de heer P. J. Engels, te Leeuwarden, aangezien hij reeds lid is van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, van de heer H. H. Schoemaker, te Deventer, aangezien diens vacature wordt vervuld, van de heer J. H. W. van Koeverden, te Buren, en de heer F. A. A. M. Fiévez, te Arnhem, aangezien zij reeds lid zijn van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, van de heer F. H. J. J. Andriessen, te Bithoven, aangezien van hem door de voorzitter van het Centraal Stembureau een schriftelijke verklaring is ontvangen, dat hij voor benoeming niet in aanmerking wenst te komen, wordt benoemd verklaard tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal de heer H. L. J. Weinans, te Emmen;

een, gedagtekend 26 oktober 1966, ten geleide van een afschrift van zijn besluit van die datum, waarbij door het niet aannemen van zijn benoeming tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van de heer V. G. M. Marijnen, te Schiedam, wordt benoemd verklaard de heer F. J. W. Gijzels, te Heerlen;

een, gedagtekend 26 oktober 1966, ten geleide van een afschrift van zijn besluit van die datum, waarbij door het niet aannemen van zijn benoeming tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van de heer H. L. J. Wijnans, te Emmen, en het buiten rekening laten van de heer J. H. Jansen, te 's-Gravenhage, aangezien van hem door de voorzitter van het Centraal Stembureau een schriftelijke verklaring is ontvangen, dat hij voor benoeming niet in aanmerking wenst te komen, van de heer J. W. M. van de Noort, te Kraggenburg, aangezien hij reeds lid is van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, van mevrouw A. M. van der Werf geb. Terpstra, te Leuvenum, aangezien van haar door de voorzitter van het Centraal Stembureau een schriftelijke verklaring is ontvangen, dat zij voor benoeming niet in aanmerking wenst te komen, wordt benoemd verklaard tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal de heer H. J. van Heijningen, te Zaltbommel;

een, gedagtekend 4 november 1966, ten geleide van een afschrift van zijn besluit van die datum, waarbij door het niet aannemen van zijn benoeming tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van de heer F. J. W. Gijzels, te Heerlen, wordt benoemd verklaard de heer P. C. W. M. Bogaers, te Laren (N.-H.);

een, gedagtekend 24 november 1966, ten geleide van een afschrift van zijn besluit van die datum, waarbij door het niet aannemen van zijn benoeming tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van de heer P. C. W. M. Bogaers, te Laren (N.-H.), en het buiten rekening laten van de heren N. H. L. van den Heuvel, te 's-Hertogenbosch, en F. J. F. M. van Thiel, te Helmond, aangezien zij reeds lid zijn van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, van de heer C. J. van Meel, aangezien hij is overleden, van de heer M. A. M. van Helvoort, te Boxtel, aangezien hij reeds lid is van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, van de heer A. M. Lucas, te Rotterdam, aangezien van hem door de voorzitter van het Centraal Stembureau een schriftelijke verklaring is ontvangen, dat hij voor benoeming niet in aanmerking wenst te komen, van de heren J.

Voorzitter

Th. M. de Vreeze, te Utrecht, W. P. G. Assmann, te Roosendaal, P. A. Blaisse, te 's-Gravenhage, B. J. van Buel, te Oss, mejuffrouw A. A. M. van Kessel, te Breda, de heren A. A. M. Verdijk, te Moergestel, P. J. Lardinois, te Watford (Engeland) en M. W. J. M. Peijnenburg, te 's-Gravenhage, aangezien zij reeds lid zijn van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, van de heer H. Festen, te Oisterwijk en mevrouw N. M. J. H. Hustinx geb. Spoorenberg, te 's-Hertogenbosch, aangezien van hen door de voorzitter van het Centraal Stembureau een schriftelijke verklaring is ontvangen, dat zij voor benoeming niet in aanmerking wensen te komen, van de heer Th. B. M. van Eupen, aangezien hij is overleden, van de heer C. A. A. van Beek, aangezien hij reeds lid is van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, wordt benoemd verklaard tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal de heer L. A. M. de Bekker, te Empel;

een, gedagtekend 24 november 1966, ten geleide van een afschrift van zijn besluit van die datum, waarbij door het niet aannemen van zijn benoeming tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van de heer H. J. van Heijningen, te Zaltbommel, wordt benoemd verklaard tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal de heer L. W. Reestman, te Enschede;

een, gedagtekend 29 november 1966, houdende mededeling, dat de heer L. A. M. de Bekker heeft bericht, dat hij zijn benoeming aanneemt;

een, gedagtekend 29 november 1966, houdende mededeling, dat de heer L. W. Reestman heeft bericht, dat hij zijn benoeming aanneemt.

Volgens de in handen van de commissie gestelde besluiten van de voorzitter van het Centraal Stembureau van 1, 7, 15, 20 en 26 oktober en 4 en 24 november 1966 zijn de heren L. A. M. de Bekker en L. W. Reestman benoemd verklaard tot lid der Kamer met inachtneming van de volgorde, vastgesteld overeenkomstig artikel N 19 van de Kieswet. Deze rangschikking is opgenomen in het besluit van het Centraal Stembureau, voorkomende in het bijvoegsel van de *Nederlandse Staatscourant* van 22 mei 1963. Hieruit is gebleken, dat de heren De Bekker en Reestman terecht benoemd zijn verklaard.

Uit de bij de geloofsbrieven van de heren De Bekker en Reestman gevoegde uittreksels uit respectievelijk de Burgerlijke Stand en het Bevolkingsregister blijkt, dat zij de vereiste leeftijd hebben bereikt.

Uit de bij de geloofsbrieven gevoegde stukken blijkt voorts, dat zij geen betrekkingen bekleden, welke onverenigbaar zijn met het lidmaatschap der Kamer, terwijl aan de commissie ten aanzien van hen niet van enige omstandigheid is gebleken, welke hun Nederlanderschap in twijfel zou moeten doen trekken, noch van enige andere omstandigheid, ten gevolge waarvan zij op grond van artikel 94 der Grondwet van de verkiesbaarheid ontzet zouden zijn.

De commissie heeft derhalve de eer voor te stellen als lid der Kamer toe te laten de heren L. A. M. de Bekker en L. W. Reestman, nadat zij de voorgeschreven eden (verklaring en beloften) zullen hebben aangelegd.

De **Voorzitter**: Ik bedank, namens de Kamer, de commissie voor de door haar volbrachte taak.

Overeenkomstig het voorstel der commissie stel ik voor, de heren De Bekker en Reestman toe te laten als lid der Kamer, nadat zij de bij de Grondwet en het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden voorgeschreven eden (verklaring en beloften) zullen hebben aangelegd.

Daartoe wordt besloten.

De **Voorzitter**: De heren De Bekker en Reestman zijn in het gebouw der Kamer verschenen, ten einde de bij de Grondwet en het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden voorgeschreven eden (verklaring en beloften) af te leggen.

Ik verzoek de heer griffier de heren De Bekker en Reestman binnen te leiden.

Nadat de heren L. A. M. de Bekker en L. W. Reestman door de griffier zijn binnengeleid, leggen zij in handen van de Voorzitter de bij de Grondwet en het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden voorgeschreven eden af.

De **Voorzitter**: Ik wens de heren De Bekker en Reestman geluk met hun benoeming en verzoek hen in ons midden plaats te nemen.

Ik deel aan de Kamer mede, dat voorts zijn ingekomen:

5°. afschriften van de volgende Koninklijke besluiten:

een, dd. 22 november 1966, nr. 1, waarbij op de meest eervolle wijze ontslag wordt verleend aan mr. J. M. L. Th. Cals als Minister-President en als Minister van Algemene Zaken en waarbij prof. dr. J. Zijlstra wordt benoemd tot Minister-President en tot Minister van Algemene Zaken;

een, dd. 22 november 1966, nr. 72, waarbij op de meest eervolle wijze ontslag wordt verleend aan de heren:

dr. ir. A. Vondeling als Vice-Minister-President, Minister van Financiën;

dr. I. Samkalden als Minister van Justitie;

drs. P. C. W. M. Bogaers als Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening;

J. G. Suurhoff als Minister van Verkeer en Waterstaat;

drs. J. M. den Uyl als Minister van Economische Zaken;

mr. M. Vrolijk als Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk;

mr. M. van der Stoel als Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken;

drs. Th. J. Westerhout als Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken;

dr. W. L. G. S. Hoefnagels als Staatssecretaris van Financiën;

ir. S. A. Posthumus als Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat;

C. Egas als Staatssecretaris van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk;

een, dd. 22 november 1966, nr. 73, waarbij:

a. geen ontslag wordt verleend aan de heren,

mr. B. W. Biesheuvel, Vice-Minister-President, Minister van Landbouw en Visserij;

mr. J. M. A. H. Luns, Minister van Buitenlandse Zaken;

mr. Th. H. Eot, Minister zonder Portefeuille;

prof. mr. P. J. Verdam, Minister van Binnenlandse Zaken;

prof. dr. I. A. Diepenhorst, Minister van Onderwijs en Wetenschappen;

P. J. S. de Jong, Minister van Defensie;

dr. G. M. J. Veldkamp, Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid;

mr. L. de Block, Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken;

mr. J. H. Grosheide, Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen;

A. van Es, Staatssecretaris van Defensie;

G. H. J. M. Peijnenburg, Staatssecretaris van Defensie;

H. Schaper, Staatssecretaris van Defensie;

dr. A. J. H. Bartels, Staatssecretaris van Sociale Zaken en Volksgezondheid;

dr. J. F. G. M. de Meijer, Staatssecretaris van Sociale Zaken en Volksgezondheid;

b. wordt benoemd tot minister:

mr. A. A. M. Struycken en wordt belast met de leiding van het Departement van Justitie;

Voorzitter

ir. H. B. J. Witte en wordt belast met de leiding van het Departement van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening;

dr. J. E. de Quay en wordt belast met de leiding van het Departement van Verkeer en Waterstaat;

mej. dr. M. A. M. Klompé en wordt belast met de leiding van het Departement van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk;

c. op de meest eervolle wijze ontslag wordt verleend aan drs. J. A. Bakker als Staatssecretaris van Economische Zaken en hij wordt benoemd tot minister, belast met de leiding van het Departement van Economische Zaken;

d. de Minister-President, Minister van Algemene Zaken, tevens wordt belast met de leiding van het Departement van Financiën;

e. de Minister van Verkeer en Waterstaat dr. J. E. de Quay wordt benoemd tot Vice-Minister-President;

een, dd. 25 november 1966, nr. 1, betreffende de sluiting van de tegenwoordige zitting van de Staten-Generaal en de ontbinding van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Deze stukken worden voor kennisgeving aangenomen.

De Voorzitter: Ik stel aan de Kamer voor, te besluiten de lijst van de overige ingekomen stukken op de tafel van de griffier neder te leggen ter inzage van de leden en aan het einde van deze vergadering omtrent de door mij ter zake gedane voorstellen te beslissen.

Daartoe wordt besloten.

De Voorzitter: Aangezien door geen van beide Kamers der Staten-Generaal, noch door de Gevolmachtigde Minister van Suriname, onderscheidenlijk van de Nederlandse Antillen, binnen de termijn, bedoeld in artikel 61 van de Grondwet, de wens te kennen is gegeven dat

het Verdrag (nr. 106), op 26 juni 1957 te Genève door de Internationale Arbeidsconferentie in haar 40ste zitting aangenomen, betreffende de wekelijkse rusttijd in de handel en op kantoren (8884, R 558) en

de Overeenkomst, op 12 juli 1966 te Niamey ondertekend, tussen het Koninkrijk der Nederlanden, het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg enerzijds en de Republiek Niger anderzijds inzake de afschaffing van de visumplicht (8885, R 559),

welke stukken op 24 oktober 1966 ter griffie zijn ontvangen, aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zullen worden onderworpen, stel ik voor, deze stukken voor kennisgeving aan te nemen.

Daartoe wordt besloten.

De Voorzitter: Ook is door geen van beide Kamers der Staten-Generaal, binnen bovenbedoelde termijn de wens te kennen gegeven dat het Zevenentwintigste Aanvullend Protocol, op 22 maart 1966 te Brussel tot stand gekomen, bij het op 25 juli 1958 te Brussel ondertekende Protocol tussen het Koninkrijk der Nederlanden, het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg tot vaststelling van een nieuw tarief van invoerrechten (8877), welk stuk op 24 oktober 1966 ter griffie is ontvangen, aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen.

Ik stel voor, dit stuk voor kennisgeving aan te nemen.

Daartoe wordt besloten.

De Voorzitter: Het Presidium heeft met eenparigheid van stemmen besloten te stellen in handen van een bijzondere commissie het wetsontwerp Wijziging van de Wet op het Rijkswegenfonds (8845).

Aangezien mij blijkt, dat de Kamer de bepaling van het aantal leden en de benoeming van de leden van de bijzondere com-

Voorzitter e. a.

missies voor de wetsontwerpen Wijziging van de Wet op het Rijkswegenfonds (8845) en Regelen met betrekking tot jaarlijks door financieel meer draagkrachtige huurders van aan gemeenten en woningbouwcorporaties toebehorende woningen in 's Rijks kas te storten bijdragen (8918) niet aan zich wenst te houden, bepaal ik het aantal leden van deze bijzondere commissies op 15, elk met een plaatsvervanger.

Ik benoem tot leden van de bijzondere commissie voor wetsontwerp nr. 8845 de heren Van den Heuvel, Zegering Hadders, Peschar, Van Dongen, mejuffrouw Schilthuis, de heren Kieft, Lankhorst, Aantjes, Jager, Van Urk, Tolman, Notenboom, R. Laan, Witteveen en Peijnenburg;

en tot hun plaatsvervangers respectievelijk de heren Assmann, Porthéine, Van den Bergh, Van Koeverden, Vermooten, Scholten, Jongeling, Schakel, P. Voogd, Berg, Mellema, Van Laak, Abma, Joekes en Horsmans.

Ik benoem tot leden van de bijzondere commissie voor het wetsontwerp nr. 8918 de heren Andriessen, Bommer, Peschar, Van den Tempel, Bakker, Van Helvoort, Kieft, Aantjes, Koekeek, Van Dijk, Notenboom, Scholten, Vellenga, Witteveen en Peijnenburg;

en tot hun plaatsvervangers respectievelijk de heren Kolf-schoten, Schuitemaker, Berg, Franssen, Lankhorst, Verdijk, Van der Sluis, Van der Peijl, Van Dis, Visser, Van Laak, Van der Mei, Jongeling, Joekes en Brouwer.

De heer Schakel heeft mij verzocht, ontheven te worden van zijn functie van plaatsvervangend lid van de vaste Commissies voor Landbouw en Visserij en voor Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk.

Mijns inziens bestaat hiertegen geen bezwaar.

Ik benoem in zijn plaats tot plaatsvervangend lid van de vaste Commissie voor Landbouw en Visserij mejuffrouw Van Leeuwen als plaatsvervangster van de heer Tuijnman en tot plaatsvervangend lid van de vaste Commissie voor Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk mejuffrouw Van Leeuwen als plaatsvervangster van de heer Van Bennekom.

Het Presidium heeft op verzoek van de hieronder vermelde commissies besloten, ingevolge artikel 24 van het Reglement van Orde, de termijnen voor het uitbrengen van eindverslag als volgt te verlengen:

voor de ontwerp-Wet op het wetenschappelijk onderwijs (7404) (bijzondere commissie) tot 1 december 1966;

voor het wetsontwerp Opheffing van de gemeente Rozendaal en toevoeging van haar gebied aan de gemeente Rheden (8434) (vaste Commissie voor Binnenlandse Zaken) tot 1 december 1966;

voor de ontwerp-Wet op de vennootschapsbelasting (6000, nr. 13) (vaste Commissie voor Financiën) tot 1 december 1966;

voor het wetsontwerp Algemene verzekering zware geneeskundige risico's (8457) (vaste Commissie voor Sociale Zaken en Volksgezondheid) tot 1 december 1966;

voor de ontwerp-Woonwagenwet (7872) (vaste Commissie voor Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk) tot 1 januari 1967;

voor de ontwerp-Spoorwegpensioenwet (8506) (vaste Commissie voor Ambtenarenzaken en Pensioenen) tot 1 december 1966.

Ik geef thans het woord aan de heer Minister-President voor het afleggen van een verklaring.

De heer **Zijlstra**, Minister-President, Minister van Algemene Zaken en Minister van Financiën: Mijnheer de Voorzitter! Alvorens een uiteenzetting te geven naar aanleiding van de op-

Minister Zijlstra

dracht tot vorming van een overgangskabinet en alvorens het regeringsprogramma van dit kabinet aan de Kamer ter beoordeling voor te leggen, stel ik het op prijs woorden van dank uit te spreken voor de vele belangrijke werkzaamheden, die tot stand werden gebracht door de Ministers en de Staatssecretarissen, aan wie op 22 november j.l. op de meest eervolle wijze door Hare Majesteit de Koningin ontslag werd verleend, onder dankbetuiging voor de vele en gewichtige diensten aan Haar en het Koninkrijk bewezen. Hierbij wil ik met name noemen oud-Minister-President Cals die — gesteund door een rijke en langdurige bestuurlijke ervaring — op voortvarende wijze aan zijn kabinet leiding heeft gegeven.

Ik meen voorbij te mogen gaan aan hetgeen vóór de vorming van dit kabinet tussen 14 oktober 1966 — de dag waarop de kabinetscrisis ontstond — en 16 november 1966 is verricht. U zijn bekend de formatieopdracht aan drs. Schmelzer en de daarop gevolgde informatieopdracht aan dr. Beel. De informatiewerkzaamheden van dr. Beel hebben niet geleid tot de voortzetting van de arbeid van het demissionaire kabinet.

Op woensdag 16 november j.l. gaf Hare Majesteit de Koningin mij de opdracht tot het vormen van een overgangskabinet. Ik heb daarop verzocht deze opdracht in beraad te mogen houden. Mijn werkzaamheden zijn aangevangen, nadat dr. Beel zijn informatieopdracht had voltooid. Ik acht mijn verantwoordelijkheid eveneens aan te vangen op het moment, waarop ik de formatieopdracht in beraad heb genomen.

De uitkomst van de formatie is bekend. Op maandag 21 november 1966 heb ik aan Hare Majesteit de Koningin medegedeeld, de opdracht te kunnen aanvaarden. Op dinsdag 22 november 1966 zijn de desbetreffende Koninklijke besluiten getekend en gecontrasigneerd en zijn vervolgens de nieuwe Ministers beëdigd.

Mijnheer de Voorzitter! U hebt voorlezing gedaan van de betreffende Koninklijke besluiten. Ik moge mij dus ontslagen achten van de taak, thans volledig de namen te noemen van de betreffende bewindslieden. Hieraan wil ik echter nog het volgende toevoegen: De heer De Quay zal als eerste Vice-Minister-President — de heer Biesheuvel blijft tweede Vice-Minister-President — fungeren. Inmiddels is tot Staatssecretaris van Economische Zaken benoemd drs. L. J. M. van Son. Het ligt niet in de bedoeling de afgetreden Staatssecretarissen van Buitenlandse Zaken, Van Binnenlandse Zaken, alsmede van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk te vervangen.

Mijnheer de Voorzitter! Het besluit tot ontbinding van deze Kamer is een gewichtige zaak. Ik stel het op prijs daarop thans nader in te gaan.

In het communiqué, waarbij bekend werd gemaakt, dat Hare Majesteit de Koningin mij had opgedragen, een overgangskabinet te vormen, werd ook medegedeeld, dat ik mij bij aanvaarding voorstelde, dat het door mij te vormen kabinet zich mede tot taak zou stellen de bevordering van vervroegde verkiezingen en mitsdien ontbinding van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Bij de aanvaarding deelde het Kabinet der Koningin in aansluiting daarop mede, dat ik Hare Majesteit had medegedeeld, dat ik de opdracht tot het vormen van een overgangskabinet, dat zich mede tot taak stelde de bevordering van vervroegde verkiezingen en mitsdien de ontbinding van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, had aanvaard.

Inmiddels is bij het daartoe strekkende Koninklijk besluit van 25 november 1966 deze Kamer met ingang van woensdag 22 februari 1967 ontbonden verklaard. De kandidaatstelling zal op 3 januari 1967 plaatsvinden. De verkiezingen worden op 15 februari 1967 gehouden. Op donderdag 23 februari 1967 zal de eerste samenkomst in verenigde vergadering der Staten-Generaal plaatshebben van de Eerste Kamer en de nieuw samengestelde Tweede Kamer.

Aangezien in brede kring het gevoel bestaat, dat vervroegde verkiezingen dienen te worden gehouden, meen ik dat ik op de motieven voor dit ontbindingsbesluit niet uitvoerig behoef in

te gaan. De wens was vrij algemeen, dat de kiezers zich eerst zouden kunnen uitspreken alvorens voor een meer normale periode een kabinet zou worden gevormd. Een gewichtige grond daarvoor is, dat sinds de laatste verkiezingen in 1963 twee, in politieke samenstelling verschillende, kabinetten zijn afgetreden. Een andere overweging is, dat de normale verkiezingen reeds in mei 1967 zouden hebben plaatsgevonden. In dit verband moge ik verwijzen naar hetgeen in de regeringsverklaring van 23 december 1958 door de toen optredende Minister-President dr. Beel werd gezegd:

„De omstandigheid, dat reeds in 1960 de normale verkiezingen van leden Uwer Hoge Vergadering zou plaats hebben, bemoeilijkte op zichzelf reeds de formatie van een kabinet voor de nog resterende periode. Immers, op het tijdstip waarop de leden van zodanig kabinet zich zouden hebben ingewerkt, stonden de verkiezingen reeds voor de deur.”

De periodieke verkiezingen waren toen nog anderhalf jaar verwijderd. Dit is thans slechts ongeveer een half jaar, waardoor de betrokken argumentatie a fortiori van toepassing is.

Ik kom nu, mijnheer de Voorzitter, tot de karakterisering van het kabinet, dat ik de eer heb de Kamer te presenteren. Ik moge als de karakteristieken van het nieuwe kabinet de volgende noemen. Dit kabinet is een

overgangskabinet

met extra-parlementair karakter

dat in zekere zin als een — zij het in niet onbelangrijke mate uitgebreid — rompkabinet is tot stand gekomen.

Ik moge deze punten met een enkel woord toelichten. Het kabinet is een overgangskabinet, dat gedurende de korte periode tussen 22 november 1966 en de totstandkoming van een nieuw kabinet na de verkiezingen van 15 februari 1967, uiteraard vooral zijn aandacht moet concentreren op enkele essentiële punten, die in deze korte regeringsverklaring zullen worden aangeduid. Het ziet als zijn taak de overbrugging te vormen naar het nieuwe kabinet, dat in 1967 zal optreden.

Het kabinet heeft een extra-parlementair karakter in die zin, dat het geen binding heeft met fracties in deze Kamer. Met de fractievoorzitters van de K.V.P., de P.v.d.A., de V.V.D., de A.R.P. en de C.H.U. heb ik wel gesprekken gevoerd om informatie te verkrijgen over de mogelijkheden, die dit kabinet zou hebben voor het doorvoeren van zijn program, maar werkelijke afspraken zijn hierbij niet gemaakt. Deze fractievoorzitters heb ik — ten aanzien van een voor mijn programma wezenlijk punt — ieder afzonderlijk de volgende vraag voorgelegd:

„Bent u in staat en bereid mij te informeren met betrekking tot het vermoedelijke standpunt van uw fractie, met name ten aanzien van het uitstel van de verlaging van de loon- en inkomstenbelasting en de vervroeging van de verhoging van de omzetbelasting?”

Mede op grond van de ter zake verkregen informatie ben ik gekomen tot een kabinet van de huidige samenstelling.

Ik heb ten slotte ook nagegaan of uit christelijk-historische kring Ministers in het kabinet zouden kunnen worden opgenomen, maar zulks is — vooral mede gelet op de voortschrijdende tijd — niet mogelijk gebleken.

Als derde karakteristiek gaf ik aan het kabinet, dat het is een uitgebreid rompkabinet. De vergelijking met het kabinet door dr. Beel in december 1958 gevormd, dringt zich hierbij op. Toen bleek, dat — met uitzondering van de minister-president, de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening en de staatssecretaris van Financiën — de ministers en staatssecretarissen van het vorige kabinet uit de kring van de K.V.P. en de A.R.P. in het nieuwe kabinet zouden willen overgaan, heb ik getracht voor enkele opgevallen plaatsen nieuwe bewindslieden uit die beide groeperingen aan te trekken. De verdeling, 8 ministers van de K.V.P. en 5 van de A.R.P., zou, indien het kabinet een langere zittingsduur zou

Minister Zijlstra

hebben gehad, stellig anders zijn uitgevallen; in de gegeven situatie acht ik haar verklaarbaar en verantwoord.

Ik kom thans, mijnheer de Voorzitter, tot het *kabinet-programm*. Dit program is — met machtneming van het voorgaande — uiteraard van beknopte aard.

Het is voor iedereen duidelijk, dat op het financiële, het economische en het sociale terrein moeilijke en urgente problemen om een oplossing vragen. Het kabinet-programm richt zich dan ook bijzonderlijk op dit terrein.

Bij het overwegen van maatregelen ter zake is het kabinet uitgegaan van de situatie, welke het bij de aanvang van zijn optreden aantrof. Dit betekent met andere woorden, dat dit kabinet zich niet begeeft in de discussies, die op 14 oktober jl. hebben geleid tot het aftreden van het kabinet-Cals. Het kabinet stelt mitsdien de Kamer voor, hetgeen — gelet op de thans bekende feiten en vooruitzichten — op de hiervoor genoemde terreinen noodzakelijk is.

Wanneer ik, mijnheer de Voorzitter, in dit verband een sobere schets zou mogen geven van de situatie waarin ons land zich thans bevindt, stel ik voorop, typerend, dat die situatie van inflatoire aard is. Bij nader onderscheid zijn daarin drie aspecten te onderkennen, te weten de ontwikkeling van de bestedingen, de ontwikkeling van de inkomens en de monetaire situatie. Men kan zeggen, dat ons land in de jaren 1964, 1965 en 1966 alle drie inflatieaspecten duidelijk heeft vertoond. Ter vermijding van ieder misverstand moge ik opmerken, dat dit onderscheid op zich zelf niets zegt over schuld aan de inflatoire ontwikkeling in normatieve zin; het is een onderscheid van analytische aard, dat uitsluitend de bedoeling heeft verhelderend te werken. Met name is van belang te beseffen, dat een inflatie, op één van deze terreinen begonnen, zeer gemakkelijk de inflatie op de andere gebieden uitlokt. Een terugdringen dient — zoals bij de uiteenzetting van het te voeren beleid verder zal blijken — in beginsel dan ook alle drie de bedoelde aspecten in de beschouwing te betrekken.

Het is naar de mening van het kabinet van het hoogste belang, dat deze inflatoire situatie zo snel mogelijk wordt beëindigd. Het staat onbetwistbaar vast, dat een voortduren van deze situatie ons land vroeger of later zou plaatsen voor één van de ernstigste dilemma's, waarvoor de economie van een land kan worden geplaatst, nl. de keus tussen betalingsbalansevenwicht en werkgelegenheid. De ervaring leert, dat een land, dat zich in een dergelijke situatie bevindt, slechts met de allergrootste krachtsinspanning en ten koste van zware offers kan trachten daaraan te ontkomen. Ik zeg niet, mijnheer de Voorzitter, dat die situatie in Nederland is aangebroken. Maar ik zeg wel, dat zij voldoende dichtbij is gekomen om in-grijpen urgent te maken. Dit kan b.v. als volgt nader worden toegelicht. De werkgelegenheid verslechtert duidelijk, waarbij vooral het tempo aandacht verdient. De betalingsbalans is in 1966 niet beter maar slechter dan in 1965. Weliswaar verwacht het Centraal Planbureau op dit ogenblik nog steeds een belangrijke omkeer ten goede voor het jaar 1967, maar ook indien men van dit vooruitzicht uitgaat, dan betekent het, dat volgend jaar een grotere werkloosheid dan dit jaar gepaard zal gaan met nauwelijks een overschot op de lopende rekening van de betalingsbalans. Wanneer men daarbij bedenkt, dat het nu nog verwachte overschot in 1967 niet vergezeld zal zijn van stijgende, maar waarschijnlijk van enigszins dalende investeringen door het particuliere bedrijfsleven — dat is, met andere woorden, dat bij een bevredigender investeringsontwikkeling de betalingsbalansontwikkeling opnieuw deficitair zal zijn —, dan tekent een en ander duidelijk de verslechtering van onze fundamentele positie. Ook de ontwikkeling van de export wijst in deze richting. Werd in de macro-economische verkenning voor het jaar 1966, zoals deze in september 1965 werd aangeboden, een stijging van het volume van de export van 12 pct. verwacht, in september van dit jaar was de verwachting terugge-lopen tot 8,5 pct. — ik spreek nog steeds over 1966 — de laatste ramingen houden rekening met een stijging van slechts 6 pct. Dit is op zich zelf geenszins een zeer ongunstig cijfer,

maar het is toch tekenend en het moet ons tot nadenken stemmen, dat in zo korte tijd de verwachting zo snel kon teruglopen.

Dit moeilijker worden van de situatie met betrekking tot de verhouding tussen betalingsbalansevenwicht en werkgelegenheid maakt ook het voeren van een daarop gericht beleid moeilijker. In ieder geval dient ervan te worden uitgegaan, dat de ten behoeve van het evenwichtsherstel aanwezige instrumenten zoveel mogelijk alle moeten worden gebruikt. Als zodanig moeten in aansluiting aan de reeds genoemde drie aspecten van het inflatieverschijnsel, met name worden genoemd: het budgettaire beleid, het monetaire beleid en het loon- en prijsbeleid, inclusief het mededingingsbeleid.

Overgaande thans van deze summier beschrijving van de situatie naar het te voeren beleid, vang ik aan met het monetaire en het budgettaire beleid. Over het loon- en prijsbeleid, kom ik nog nader te spreken. Naar onze vaste overtuiging is het op dit ogenblik volstrekt noodzakelijk, dat het budgettaire beleid een wezenlijk grotere bijdrage levert tot het evenwichtsherstel in ons land. Men kan het ook als volgt formuleren: Er moet een betere verhouding tot stand worden gebracht tussen het monetaire en het budgettaire beleid. Het monetaire beleid is nl. enerzijds zeer effectief, anderzijds oefent het zijn invloed veelal uit op een betrekkelijk willekeurige en eenzijdige wijze. Het budgettaire beleid geeft mogelijkheden tot spreiding over een breder draagvlak en werkt daardoor in het algemeen gunstiger.

Het monetaire beleid draagt thans te eenzijdig de last van de evenwichtsverstoring. De daaruit ontstane liquiditeitskrapte dreigt cumulatieve effecten te krijgen op de werkgelegenheid, met name daar, waar de liquiditeitskrapte zich het sterkst begint voor te doen.

Wij denken hier aan de gemeenten, niet in de laatste plaats aan de bouwnijverheid en verder aan die ondernemingen, die misschien met enige adempauze door hun moeilijkheden zouden kunnen komen, maar door liquiditeitsgebrek het eenvoudig niet meer kunnen volhouden.

Het is in dit verband, dat het kabinet voorstelt boven en behalve de reeds bij u ingediende fiscale voorstellen, de dusgenoemde tweede tranche van de verlaging van de loon- en inkomstenbelasting niet te doen ingaan op 1 januari 1967, maar op 1 juli 1967, alsmede de verhoging van de omzetbelasting met 20 opcenten niet te doen ingaan op 1 januari 1968, maar eveneens op 1 juli 1967. In het betreffende wetsontwerp, in de betreffende nota van wijziging, welke de Kamer een dezer dagen zullen bereiken, zullen machtigingsbepalingen worden opgenomen, ertoe strekkend het mogelijk te maken, de verlaging eerder respectievelijk de verhoging later te doen ingaan. Deze maatregelen beloven een opbrengst op jaarbasis van 730 mln., voor het jaar 1967 op kasbasis een bate van 510 mln. Op deze wijze komt in de rijksfinanciën een ruimte, die op de een of andere wijze kan worden benut om de kapitaalnod in andere sectoren te lenigen. Gebruik zou kunnen worden gemaakt van een deel van de voor de voorinschrijf-rekening ter beschikking komende middelen ten behoeve van de sanering van de gemeentefinanciën in de sfeer van de kapitaaluitgaven, in deze zin, dat inflatoire financiering met kort geld in 1967 vervangen wordt door gezonde financiering uit langlopende middelen. Op deze wijze wordt een wezenlijke bijdrage geleverd tot het voorkomen van echte liquiditeitscrises, waarvan uiteraard een zeer nadelige invloed op de werkgelegenheid zou moeten worden gevreesd.

Aldus wordt het budgettaire beleid principieel gesteld in het ruimere kader van een noodzakelijke bijdrage tot evenwichtsherstel in de volkshuishouding als geheel. De begroting, zoals die was ingediend, was daartoe op zichzelf in de gegeven situatie niet voldoende. Ook wanneer men niet uit het oog verliest, dat de ingediende begroting in zoverre bevredigend moest worden geacht, dat zij, indien gerealiseerd zoals zij werd ingediend, geen beroep op de open kapitaalmarkt nodig maakte, zo schiet zij toch te kort ten aanzien van de omvang

Minister Zijlstra

van de evenwichtsstoornis welke wij thans in ons land waarnemen. Hieraan moet ik toevoegen, dat het volgens recentelijk ter beschikking gekomen gegevens niet zeker is of de ingediende begroting wel tot het beoogde resultaat, nl. het niet doen van een beroep op de open kapitaalmarkt, zal leiden. Indien en voorzover dit het geval blijkt te zijn wordt de hierboven gegeven argumentatie uiteraard slechts versterkt.

Aldus wordt een wezenlijke werkgelegenheidspolitiek gevoerd binnen de grenzen die de verslechterde betalingsbalanspositie stelt. Dit beleid geeft bovendien de mogelijkheid bijzonderlijk rekening te houden met de omstandigheden, waarin enkele delen van ons land verkeren; ik denk met name aan Zuid-Limburg en het noorden des lands. Bij de toedeling van de verkregen kapitaalmiddelen kan immers met bijzondere regionale factoren rekening worden gehouden.

Deze twee additionele belastingvoorstellen, hoe ongaarne de Regering deze ook voorstelt, zijn het noodzakelijke beleidsinstrument om tot evenwichtsherstel te komen. Wij mogen niet talmen. De keuze tussen betalingsbalansevenwicht en een bevredigende stand van de werkgelegenheid moet ons land bespaard blijven.

Ik besef, mijnheer de Voorzitter, dat in deze schets van het budgettaire beleid het uitgavenbeleid niet buiten beschouwing kan blijven.

Met betrekking tot het in de korte tijd, welke aan het kabinet ter beschikking staat, te voeren uitgavenbeleid, moge in de eerste plaats worden vermeld, dat ik mij in de gesprekken met de door mij aan te zoeken ministers op praktische gronden heb gesteld op het standpunt, dat wordt uitgegaan van de in de begroting 1967 vastgelegde bedragen. Daaraan moet echter worden toegevoegd, dat de opdracht zal worden gegeven het geheel van de uitgaven, als voorzien in de begroting 1967, nogmaals nauwkeurig en kritisch te bekijken om na te gaan of verminderingen mogelijk zijn. Zulks zal uiteraard moeten inhouden, dat vitale belangen niet worden geschaad en tevens dat directe gevaren voor de werkgelegenheid moeten worden vermeden.

Vervolgens acht het kabinet het dringend noodzakelijk, dat het voorziene uitgavenniveau niet wordt overschreden; mocht dit (met uitzondering van de consequenties van de salarisverhogingen) toch hier of daar onvermijdelijk zijn, dan zal in gezamenlijk overleg compensatie moeten worden gevonden.

Bij de hiervoor bedoelde arbeid is eveneens een belangrijk aspect, dat — naar het oordeel van het kabinet — zal moeten worden nagegaan of, en zo ja in hoeverre, het nu reeds vaststaat, dat de toekomstige begroting voor 1968 onevenredig zwaar is belast door beslissingen, die in het verleden of in het kader van de begroting 1967 zijn genomen.

In dit verband stelt het kabinet zich voor om in ieder geval de ter beschikking staande tijd te benutten, om na te gaan, hoe in de diverse sectoren van het beleid — met handhaving van de doelstellingen van een goede taakvervulling — vereenvoudiging kan worden aangebracht, die de stijging in uitgavenniveau en personeelsbestand kan inperken. Het kabinet zal niet aarzelen — zo nodig en mogelijk — de voorbereiding van wettelijke maatregelen terzake ter hand te nemen.

Uit het voorgaande moge onze intentie blijken om de ontwikkeling der rijksuitgaven binnen verantwoordelijke grenzen te houden. De Regering blijft voor haar financiële beleid uitgaan van de ruimte voor de rijksfinanciën, welke voortvloeit uit de voortgaande structurele ontwikkeling van het nationale inkomen. Met betrekking tot de verdeling van deze ruimte over uitgaven en belastingen moge ik erop wijzen, dat door de voorgestelde maatregelen ten aanzien van het uitstel van de verlaging van de loon- en inkomstenbelasting en de vervroeging van de verhoging van de omzetbelasting de belastingdruk slechts voor 1967 toeneemt. In 1968 keert deze druk terug tot het peil dat zou zijn bereikt, wanneer de beide genoemde maatregelen niet waren genomen.

Samenvattend moge worden gezegd, dat het uitgavenbeleid — naast eventuele, en gezien de korte tijd uiteraard beperkte,

vruchten gedurende de enkele maanden dat dit kabinet zal functioneren — vooral van belang is voor het na de verkiezingen van 15 februari 1967 optredende kabinet, zowel ten aanzien van het dan nog resterende gedeelte van 1967, als ten behoeve van de voorbereiding van de begroting 1968. Het kabinet hoopt er aldus toe bij te dragen, dat de wezenlijke beslissingen van het nieuwe kabinet ten aanzien van de na te streven verhouding tussen uitgaven en belastingen zo goed mogelijk worden voorbereid. Daarom streeft het ernaar, dat dan het evenwicht in onze economie in voldoende mate is hersteld om een belasting- en uitgavenbeleid voor de duur van een normale kabinetsperiode voor te bereiden en hopelijk uit te voeren. Gedurende de korte termijn welke het kabinet ter beschikking staat, moet, helaas, de noodzakelijke ingreep welhaast noodzakelijkerwijze de vorm aannemen van een verhoging der middelen. Slechts indien en voorzover het evenwichtsherstel in 1967 wordt bereikt, kan het na de verkiezingen van 15 februari 1967 optredende kabinet in vrijheid beslissen over het fiscale beleid en het uitgavenbeleid.

Vervolgens overgaande naar het loonbeleid moet worden gezegd, dat de eisen die het noodzakelijk herstel van het economisch evenwicht stelt, het onontkoombaar maken — juist en vooral ook met het oog op het verzekeren van een bevredigend niveau van werkgelegenheid — in 1967 een loonbeleid te voeren, dat gericht is op een loonstijging die belangrijk achterblijft bij die van de achter ons liggende jaren. Deze loonontwikkeling zal in sterke mate bepaald moeten worden door de ontwikkeling van de arbeidsproductiviteit. Dat de loonstijging in 1967, alle factoren in aanmerking nemende, niet binnen het kader van de arbeidsproductiviteit zal kunnen blijven neemt niet weg, dat het verschil zo gering mogelijk moet zijn.

De Regering zal zich zo snel mogelijk na het uitbrengen van het eerstdaags te verwachten negende halfjaarlijkse economische rapport van de S.E.R. met de Stichting van de Arbeid in verbinding stellen, ten einde op zo kort mogelijke termijn duidelijkheid te verkrijgen ten aanzien van het voor 1967 te voeren loonbeleid. Als element van een beleid dat op een breed front ernst wil maken met de inflatiebestrijding, kan het prijsbeleid, vooral ook gezien tal van andere reeds voorziene stijgingen, dan niet worden gemist. Ook in het licht van de zeer beperkte ruimte voor loonsverhogingen dient de prijsstijging zo beperkt mogelijk te blijven. De Regering stelt zich voor, op korte termijn, omtrent de wegen welke daartoe behoren te worden ingeslagen, overleg te plegen met het georganiseerde bedrijfsleven. Zij zal ook voor de overheidssector een strikt prijsbeleid hanteren.

In het voorgaande is het werkgelegenheidsbeleid reeds enkele malen ter sprake geweest; ook de actuele werkgelegenheids-situatie vraagt, in het bijzonder in sociaal opzicht, grote aandacht. Immers, uit welke oorzaak of voor welke termijn ook werkloosheid ontstaat, voor de individuele mens en zijn gezin is zij een harde en bijkans ondraaglijke zaak. De Regering zal alle mogelijkheden benutten die zij ter zake heeft, zowel die op het terrein van de arbeidsbemiddeling, als de her- en omscholing, de voorlichting, de aanvullende werkgelegenheid en de sociale werkvoorziening. Ook in dit verband denkt de Regering aan de bijzondere problemen, die zich in bepaalde streken van ons land voordoen.

Ten slotte vraagt ook de rechtspositie van het personeel bij massale ontslagen bijzondere aandacht. Reeds zijn ter zake adviezen gevraagd aan de S.E.R., terwijl de indicie op zo kort mogelijke termijn zal worden bevorderd van een ontwerp van wet strekkende tot privilegering van pensioenrechten en tot verlenging van de opzegtermijnen van oudere werknemers in geval van bedrijfsssluitingen.

Inzake de lopende en voorziene beleidsaangelegenheden, daarbij inbegrepen het bij de Kamer aanhangige programma van wetgeving, gaat het kabinet, gelet op zijn karakter, uit van de status quo, uiteraard in afwachting van het gemeen overleg met de Staten-Generaal. Het kabinet verwacht, dat de Kamer de behandeling van aangelegenheden van spoedeisende

Minister Zijlstra e. a.

aard, met name wanneer zij aan termijnen zijn gebonden, zo spoedig mogelijk zal aanvragen dan wel voortzetten. Enige spoedeisende wetsontwerpen zullen nog worden ingediend.

Over vier onderwerpen moge, in aanvulling op het voorgaande, nog het volgende worden medegedeeld.

Betreffende het Ontwerp van Wet tot Regeling van de Omroep acht het kabinet het zeer wenselijk, dat zo spoedig mogelijk een memorie van antwoord wordt ingediend, al kunnen de betrokken bewindslieden zich zonder nadere studie van de materie niet reeds nu ter zake binden.

De voorgenomen speculatiewinstbelasting vraagt van de zijde van de betrokken bewindsman eveneens bestudering voor en aler een beslissing kan worden genomen over al of niet indiening.

De in de miljoenennota aangekondigde versnelling van de aanslagregeling met betrekking tot de inkomstenbelasting acht de Regering een in beginsel rechtvaardige en daarom juiste maatregel. Een abrupte invoering zou echter voor de betrokkenen een te zware last kunnen betekenen. Derhalve wordt nagegaan, op welke wijze een meer geleidelijke invoering van deze maatregel de bedoelde bezwaren geheel of gedeeltelijk zal kunnen ondervangen.

Een zaak van groot gewicht ten slotte acht de Regering de uitvoering van de Mijnwet Continentaal Plat. 's Lands belang vordert, dat zo spoedig mogelijk en in zo groot mogelijke omvang de opsporing en daarna de winning van delfstoffen op het Nederlandse gedeelte van het continentaal plat ter hand wordt genomen. Immers, slechts op deze wijze kunnen maximale baten voor de volkshuishouding worden verkregen, zowel bestaande uit de revenuen voor de schatkist, ruimere voorzieningen en eventueel lagere prijzen voor de afnemers, alsook uit het verkrijgen van zoveel mogelijk orders door het toeleverende bedrijfsleven in ons land. De Regering zal derhalve op zo kort mogelijke termijn haar standpunt bepalen omtrent het geheel van voorwaarden, waaronder een exploratie en exploitatie als hierboven bedoeld mogelijk worden gemaakt.

Mijnheer de Voorzitter! Het kabinet, dat zich thans aan deze Kamer presenteert, hoopt dat het in vruchtbaar gemeen overleg met de Staten-Generaal een urgent en in 's lands belang noodzakelijk wetgevend programma zal kunnen voltooien. Met de wens dat Gods onmisbare zegen op ons aller werk zal rusten, moge ik deze regeringsverklaring besluiten.

De Voorzitter: De tekst van de Regeringsverklaring zal zo dadelijk aan de leden worden uitgereikt.

Het is mij gebleken, dat vele leden er prijs op stellen, de beraadslaging over de Regeringsverklaring niet reeds heden, doch morgen te doen aanvragen.

Ik stel daarom voor: a. de beraadslaging te doen aanvragen morgen, woensdag te elf uur; b. de maximumspreektijd in eerste termijn te bepalen op ten hoogste 70 minuten voor elk van de fracties van de K.V.P. en de P.v.d.A. en op ten hoogste 50 minuten voor elk van de fracties van de V.V.D., A.R.P. en C.H.U.

De heer Toxopeus (V.V.D.): Mag ik dan op enige soepelheid rekenen, mijnheer de Voorzitter?

De Voorzitter: Ik heb geen bezwaar tegen een soepele uitvoering van alle besluiten, die de Kamer neemt, zeker ten aanzien van de spreektijden.

Ik stel verder voor, de spreektijd voor de overige fracties te bepalen op ten hoogste 30 minuten per fractie, met enige soepelheid, waarbij ik aanneem, dat de totale spreektijd van de Kamer dan toch niet zal worden overschreden.

Overeenkomstig de voorstellen van de Voorzitter wordt besloten.

De Voorzitter: Ik hoop, dat de beraadslaging in eerste termijn van de zijde der Kamer morgen aan het — eventueel

Voorzitter e.a.

late — einde van de namiddag kan worden voltooid. Indien dit niet mogelijk blijkt, zal ik de Kamer alsnog voorstellen, de vergadering van morgen des avonds voort te zetten. Een soortgelijk voorstel zal ik, zo nodig doen ten aanzien van de vergadering van donderdag.

Ik geef thans het woord aan de heer Nederhorst, die het heeft gevraagd over de orde.

De heer Nederhorst (P.v.d.A.): Mijnheer de Voorzitter! Op 13 oktober zijn de algemene politieke en financiële beschouwingen geschorst. Tijdens deze algemene beschouwingen zijn een aantal moties ingediend. Ik zou graag van u willen weten, mijnheer de Voorzitter, wanneer u deze moties op de agenda zult plaatsen.

Ik kan mij voorstellen — en dat zou een logische gang van zaken zijn — dat deze moties in aansluiting aan en na het debat over de regeringsverklaring donderdag in deze Kamer in behandeling kunnen komen.

Mijnheer de Voorzitter! Ik zou graag uw oordeel hieromtrent vernemen.

De Voorzitter: De moties, welke op 13 oktober jl. aanhangig waren zijn, zoals de heer Nederhorst weet, geplaatst op de lijst van de werkzaamheden der Kamer. Deze moties zijn nu „in ruste”, zolang zij niet door een besluit van de Kamer tot nieuw leven worden gewekt en daarna op de agenda zijn geplaatst. Ik heb er geen bezwaar tegen, om wanneer de heer Nederhorst hieromtrent een voorstel wil doen, de Kamer te vragen, hierover onmiddellijk een beslissing te nemen.

Naar mij blijkt, maakt de heer Nederhorst er een voorstel van. Dat heeft dus tot strekking, de moties, welke op 13 oktober jl. aan de orde waren te behandelen in aansluiting aan en na het debat over de regeringsverklaring. Mijns inziens verdient het echter aanbeveling de moties niet na, doch bij de beraadslaging over de regeringsverklaring aan de orde te stellen. Ik zou daarom, het voorstel van de heer Nederhorst in enigszins gewijzigde vorm overnemende, aan de Kamer willen voorstellen, de moties, die nog „rusten” te behandelen bij de beraadslaging over de regeringsverklaring. Dit zijn de volgende moties:

een, van de heer Lankhorst e.s., betreffende de huisvesting van N.A.V.O.-organen in Nederland (8851);

een, van de heer Toxopeus e.s., betreffende het uitgaven- en belastingbeleid (8860);

een, van de heer Witteveen e.s., betreffende de versnelde inning der inkomstenbelasting (8861);

een, van de heer Witteveen e.s., betreffende de personeelssterkte van het overheidsapparaat (8862);

een, van de heer Nederhorst e.s., betreffende de oorlog in Vietnam (8863);

een, van de heer Roolvink e.s., betreffende de loonontwikkeling (8864);

een, van de heer Bakker e.s., betreffende de rijksstudietoelagen voor het studiejaar 1966—1967 (8865).

Daartoe wordt besloten.

De Voorzitter: De Kamer zal het, naar ik aanneem, op prijs stellen iets te vernemen omtrent de gang van zaken ten aanzien van de diverse wetsontwerpen, die de Minister-President zojuist heeft genoemd in de regeringsverklaring, en de begrotingsontwerpen. Ik kan daaromtrent natuurlijk nog geen definitief voorstel doen, zodang de discussies over de regeringsverklaring niet zijn beëindigd. Ik ben wel voornemens terstond na afloop van het debat over de regeringsverklaring, waarbij dus ook de zojuist genoemde moties aan de orde zullen komen, daarop nader in te gaan. Ik verzoek echter de leden er rekening mede te houden, dat de wetsontwerpen, die op 1 januari 1967 in werking moeten treden, in plenaire vergadering

Voorzitter

moeten worden behandeld uiterlijk op woensdag 14 en donderdag 15 december, wil het de Eerste Kamer mogelijk zijn om deze wetsontwerpen vóór 1 januari a.s. af te doen. Dit is dus nog geen formeel voorstel, waarover thans discussie mogelijk is. Ik zal terstond na afloop van het debat over de regeringsverklaring hieromtrent nadere mededelingen en eventueel nadere voorstellen doen. Het is echter nuttig voor de leden der Kamer te weten, dat op 14 en 15 december een aantal spoedeisende wetsontwerpen aan de orde zullen kunnen komen, zodat men deze data voor de behandeling daarvan kan reserveren.

Aan de orde is de behandeling van de **Lijst van ingekomen stukken**, welke op de tafel van de griffier ter inzage van de leden heeft gelegen.

Overeenkomstig de door de Voorzitter inzake de ingekomen stukken gedane voorstellen wordt besloten.

De **Voorzitter**: Ik stel aan de Kamer voor, het voor de leden ter inzage gelegde gedeelte van het officiële verslag der *Handelingen* van de vorige vergadering goed te keuren.

Daartoe wordt besloten.

De vergadering wordt te 14.03 uur gesloten.

LIJST VAN INGEKOMEN STUKKEN

met de door

de Voorzitter ter zake gedane voorstellen:

1°. vijf Koninklijke Boodschappen, ten geleide van de volgende wetsontwerpen:

Wijziging van de Onteigeningswet (8941);

Verdeling van het bedrag bedoeld in de Nederlands-Hongaarse Overeenkomst van 2 juli 1965 (8942, R 568);

Naturalisatie van André Gabriel Marcel Becker en 23 anderen (8948);

Naturalisatie van Maria Elisabeth Josephina van der Aa en 27 anderen (8949);

Naturalisatie van Ludwig Berliner en 19 anderen (8950).

Deze Koninklijke Boodschappen zijn reeds gedrukt en rondgedeeld;

2°. de volgende brieven:

vier, van de directeur van het Kabinet der Koningin, houdende kennisgeving, dat Hare Majesteit een aantal door de Staten-Generaal aangenomen ontwerpen van wet heeft goedgekeurd.

De Voorzitter stelt voor, deze brieven, welke betrekking hebben op ontwerpen van wet, aangenomen door de Eerste Kamer in haar vergadering van 4 oktober 1966, voor kennisgeving aan te nemen;

twee van de Minister van Buitenlandse Zaken:

een, ten geleide van *Tractatenblad* 1966, nr. 202, waarin is opgenomen de tekst van de Overeenkomst, op 1 augustus 1966 te Abidjan ondertekend, tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Ivoorkust inzake de oprichting van een landelijk technisch centrum te Daloa (8943);

een, ten geleide van *Tractatenblad* 1966, nr. 217, waarin is opgenomen de tekst van de Overeenkomst, op 22 september

1966 te 's-Gravenhage ondertekend, tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk Noorwegen tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen en naar het vermogen (8944).

Deze brieven zijn reeds gedrukt en rondgedeeld; de *Tractatenbladen* zijn nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden;

een, ten geleide van het rapport van de Speciale Commissie der Verenigde Naties inzake Apartheid (8945).

Deze brief is reeds gedrukt en rondgedeeld; het rapport is nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden;

twee, van de Minister van Justitie:

een, inzake de handhaving van artikel 240 van het Wetboek van Strafrecht (8800, hoofdstuk VI, nr. 10);

een, ten geleide van een voorontwerp van wet houdende regeling van een voorkeursrecht van gemeenten bij de verkoop van onroerend goed, vergezeld van een toelichting en twee bijlagen (8947).

Deze stukken zijn reeds gedrukt en rondgedeeld;

een, van de Minister van Binnenlandse Zaken, ter beantwoording van de vragen, gesteld door de vaste Commissie voor Binnenlandse Zaken ter voorbereiding van de begrotingsbehandeling (8800, hoofdstukken VII, II, 8800 A, 8800 D, 8800 E, 8824, nr. 11).

Deze brief is reeds gedrukt en rondgedeeld;

twee, van de Minister van Financiën:

een, ten geleide van de tekst van de redevoeringen van de heren Schweizer, directeur van het Internationale Monetaire Fonds, Woods, president van de Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling, de Internationale Ontwikkelingsassociatie en de Internationale Financieringsmaatschappij, uitgesproken tijdens de jongste jaarvergadering te Washington van deze instellingen, alsmede ten geleide van de tekst van de redevoeringen van dr. Holtrop en van de Minister van Financiën op deze jaarvergadering uitgesproken (8814, nr. 2);

een, ten geleide van het jaarverslag der domeinen over 1965 (8946).

Deze brieven zijn reeds gedrukt en rondgedeeld; de daarbij behorende stukken zijn nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden;

een, van de Minister van Verkeer en Waterstaat, ten geleide van het rapport van de werkgroep Waterschapsfinanciën (8940).

Deze brief is reeds gedrukt en rondgedeeld; het rapport is nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden;

een, van de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, betreffende de premievaststelling van de Interimwet invaliditeitsrentetrekkingen en Ziekenfondswet (8800, hoofdstuk XV, nr. 14).

Deze brief zal worden gedrukt en rondgedeeld;

een, van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Volksgezondheid, de heer De Meijer, ten geleide van jaarverslagen over 1965 van een aantal bedrijfslichamen.

De Voorzitter stelt voor, deze brief niet te doen drukken en hem voor kennisgeving aan te nemen; de verslagen zijn geplaatst in de bibliotheek der Kamer;

een, van de Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, ten geleide van een overzicht van de gemeenten en provincies met aanvullende regelen inzake het vellen van houtopstanden (8800, hoofdstuk XVI, nr. 9).

Deze brief is reeds gedrukt en rondgedeeld; het overzicht is nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden;

3°. de volgende verzoekschriften:

een, van het bestuur van de Algemene Vereniging van Rectoren en Directeuren van scholen voor voorbereidend hoger en middelbaar onderwijs, te Beverwijk, betreffende de ontwerp-Overgangswet W.V.O. (8453);

een, van het bestuur van „Waakzaamheid”, te Amsterdam, betreffende het wetsontwerp Nadere regels ter bescherming van het telefoongeheime (8911);

twee, betreffende het wetsontwerp Regelen met betrekking tot jaarlijks door financieel draagkrachtige huurders van aan gemeenten en woningbouwcorporaties toebehorende woningen in 's Rijks kas te storten bijdragen (8929), van:

M. J. J. Stemp, te Eindhoven;

J. M. Koop, te Breda.

Deze adressen zullen worden gesteld in handen van de daarvoor in aanmerking komende commissies;

een, van W. P. M. Lamers en twee anderen, te Herten, in verband met de vestiging van een conservenfabriek in een woonwijk van Herten;

een, van W. H. P. M. Piket, te 's-Gravenhage, houdende verzoek een onderzoek in te stellen naar de reden waarom door hem ingediende klachten over het optreden van Haagse politiefunctarissen niet in behandeling zijn genomen;

twee, houdende verzoek om verstrekking van een inreisvisum voor Nederland, van:

A. F. Tjoa Tik Poo, te Surabaya;

mej. E. Parijs, te Surabaya;

een, van K. A. J. Kunne, te Denekamp, houdende verzoek te bevorderen, dat hem voor 1967 een vergunning wordt verleend voor het gebruik van een z.g. „kruipauto”;

drie, houdende verzoek om een voorschot-uitkering wegens in Indonesië geleden schade, van:

mevrouw M. van Wieringen, te Leidschendam;

mevrouw M. A. Fairley-Carnegie en

mevrouw M. de Wijs, beiden te 's-Gravenhage;

een, van H. H. B. Schoordijk, te Groningen, in verband met het verbod van de directeur van de Dr. S. van Mesdag Inrichting aan adressant om contact met zijn advocaat te hebben.

Deze adressen zullen worden gesteld in handen van de Commissie voor de Verzoekschriften;

4°. een, van J. Ch. Hagelen, te Amsterdam, waarin bepaalde suggesties worden gedaan met betrekking tot het regeringsbeleid.

Aangezien het regeringsbeleid onderwerp van beraadslaging uitmaakt gedurende deze dagen, stelt de Voorzitter aan de Kamer voor, dit adres neder te leggen ter griffie, ter inzage van de leden.

De Commissie voor de Verzoekschriften heeft verzocht de adressen van H. W. van de Marel, te Ede, M. Lachinsky, te Oisterwijk, en Ch. E. J. Lobato, te Amsterdam, alle betreffende de Indonesische schaderegeling, welke adressen in de vergade-

ring van 13 oktober jl. in haar handen zijn gesteld, nader te stellen in handen van de te benoemen commissie ter behandeling van het in te dienen wetsontwerp nopens de vaststelling van de verdeling van de door de Republiek Indonesië te betalen som van f 600 000 000.

De Voorzitter stelt voor, overeenkomstig dit verzoek te besluiten.

Voorts zijn ingekomen:

5°. een telegram van de Federatie van Ouderverenigingen van Gehandicapte Kinderen, te Breda, waarin erop wordt aangedrongen de Wet zware geneeskundige risico's uiterlijk 1 juli 1967 in werking te doen treden.

De Voorzitter stelt voor, dit stuk neder te leggen ter griffie ter inzage van de leden;

6°. van Gedeputeerde Staten van Drenthe, de tijdens de vergadering van provinciale staten van Drenthe, op 21 dezer gehouden, aangenomen motie, betreffende verbetering van de werkgelegenheid in Drenthe.

De Voorzitter stelt voor, dit stuk neder te leggen ter griffie, ter inzage van de leden;

7°. de volgende brieven:

een, van P. Stochli, te Rijswijk (Z.H.), naar aanleiding van het verzoek van de gezamenlijke geestelijke verzorgers aan de Minister van Justitie om de Duitse oorlogsmisdadigers, die in de strafgevangenis in Breda nog gevangen zitten, gratie te verlenen;

een, van het Nederlands Auschwitz Comité, te Amsterdam, naar aanleiding van de verklaring van de Minister van Justitie, dat hij bereid is de Duitse oorlogsmisdadigers op jaren te stellen;

een, van de redactiesecretaris van „Nieuw Europa”, maandblad van de Europese Beweging in Nederland, ten geleide van een afdruck van een artikel over „Hearings”, waarin wordt verwezen naar artikel 28 van het nieuwe Reglement van Orde van de Kamer.

De Voorzitter stelt voor, deze stukken neder te leggen ter griffie, ter inzage van de leden;

8°. van E. Sahertian, te Hatve Ketjil, een afschrift van zijn brief aan de Minister van Justitie, houdende verzoek om erkenning van de door hem bewezen diensten en om toelating van hem en zijn gezin en familie in Nederland.

De Voorzitter stelt voor, dit stuk neder te leggen ter griffie, ter inzage van de leden;

9°. de volgende boek- en drukwerken:

van de bibliothecaris van de Vrije Universiteit te Amsterdam, het academisch proefschrift van B. de Gaay Fortman: „Theory of competition policy”;

van de bibliothecaris van de Universiteit van Amsterdam, het academisch proefschrift van P. G. M. Hesseling: „Strategy of evaluation research in the field of supervisory and management training”;

van burgemeester en wethouders van Nootdorp, „Kroniek van Nootdorp”;

van de Nederlandse Vereniging van Kaasexporteurs, te 's-Gravenhage, het jaarverslag over 1965.

Deze boek- en drukwerken zullen worden geplaatst in de bibliotheek der Kamer.

De verslagen zijn gereed van:

de vaste Commissie voor Onderwijs en Wetenschappen omtrent de wetsontwerpen:

Wijziging van hoofdstuk VIII (Departement van Onderwijs en Wetenschappen) der rijksbegroting voor het dienstjaar 1966 (8673);

Wijziging van hoofdstuk VIII (Departement van Onderwijs en Wetenschappen) der rijksbegroting voor het dienstjaar 1965 (8905);

de vaste Commissie voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening omtrent het wetsontwerp Wijziging van de Huurwet (8898);

de vaste Commissie voor Economische Zaken omtrent het wetsontwerp Wijziging van hoofdstuk XIII (Departement van Economische Zaken) der rijksbegroting voor het dienstjaar 1965 (8881);

de vaste Commissie voor Landbouw en Visserij omtrent de wetsontwerpen:

Wijziging van de begroting van inkomsten en uitgaven van het Landbouw-Egalisatiefonds voor het dienstjaar 1965 (8812);

Wijziging van hoofdstuk XIV (Departement van Landbouw en Visserij) der rijksbegroting voor het dienstjaar 1965 (8848);

de vaste Commissie voor de Volksgezondheid omtrent het wetsontwerp Goedkeuring van het door de Achttiende Vergadering van de Wereldgezondheidsorganisatie op 20 mei 1965 vastgestelde Statuut van het Internationaal Instituut voor Kankeronderzoek (8719);

de vaste Commissie voor Financiën omtrent de wetsontwerpen:

Vaststelling van hoofdstuk IXA (Nationale Schuld) der rijksbegroting voor het dienstjaar 1966 (8800);

Wijziging van hoofdstuk IXB (Departement van Financiën) der rijksbegroting voor het dienstjaar 1965 (8826).

Deze verslagen zijn reeds gedrukt en rondgedeeld.

